

MÁLTEIGURINN

Litava

Leygardagin 13. í h. leggur Rolf Guttesen allan Málteigin undir forvitnisluga og sera upplýsandi grein um navnið á hinum syðsta av Baltalondum. Tilfeingin til hesa fróðar-grein er litullatin stubbi í Orðafari nr. 42, ið Málteigurin hevur verið so vinarligur at prenta upp aftur saman við øðrum snøklum úr sama málbreivi.

Rætt hevur Rolf í tí, at eg var maðurin, ið hesar reglur skrivaði, og at eg havi verið uppi at royna at finna summum staðanøvnum í Heimsatlasinum hoskandi føroyskt málsmið – uttan at hann to nevni meg við navni.

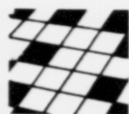
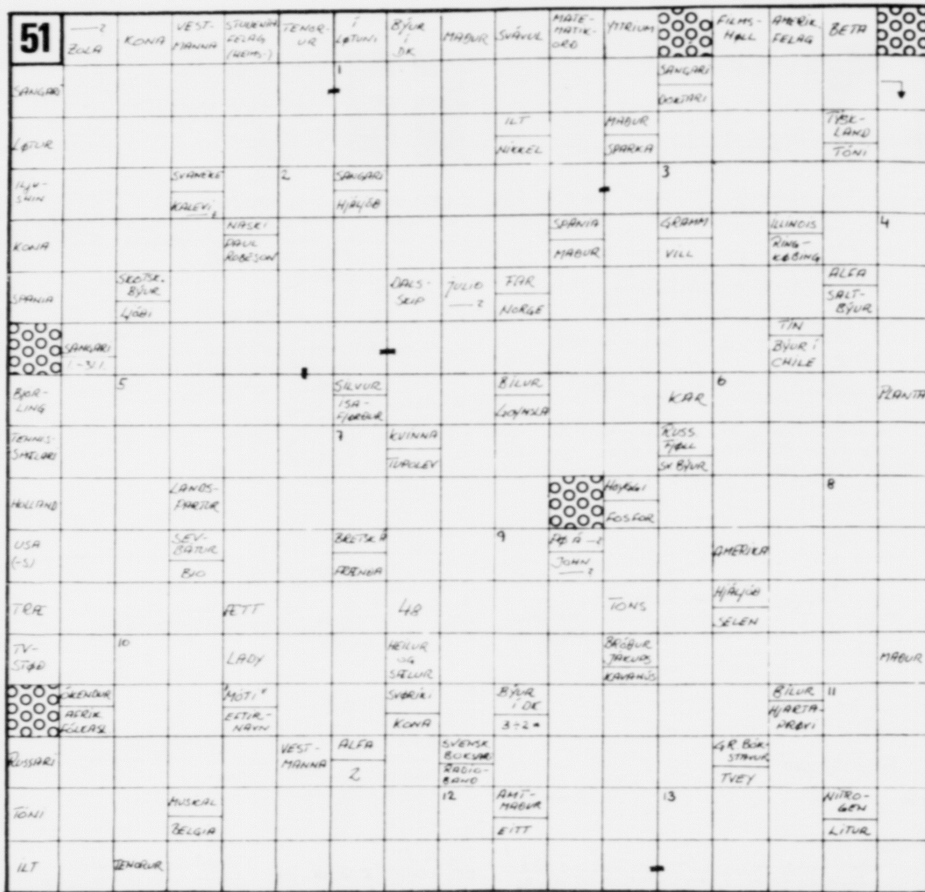
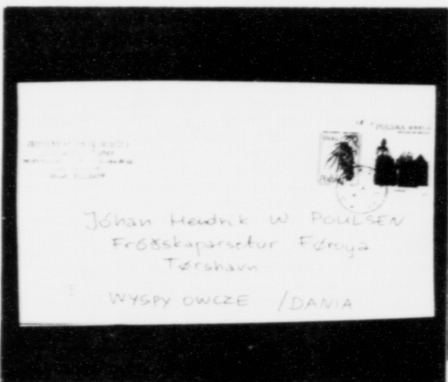
I nevnd Orðafari skrivaði eg, at Litava var «tað navn, sum hitt syðsta av Baltalondum eftir kønari leiðbeining hevur fingið á føroyskum máli.» Rolf tykkist hava hug at reka framundir, at eg havi verið so stórur í mer at meina við meg sjálvan sum tann, ið veitti kóna leiðbeining um hetta navn. Máti skal vera við! Nei, maðurin, ið ráðspurdur varð, er alkønur í russiskum máli og annars viðurskiftum í londum fyr eystan (eg veit væl, Rolf, at litavskt mál er ikki nærskylt russiskum heldur enn føroyskt!) Hann greiddi mær frá, at Litava er landsnavnið á landsins máli. Tað kom mest sum av sær sjálvum, at funnið var fram á navnsniðið Litava – bulurin í hinum okkum vælkenda tysk-danska forminum Litauen við endanum frá upprunavni-num Lietuva. Eitt snøgt navn, ið fellur væl at føroyskari tungu við herðing á oddanum og við lættliga avleiddum útbúgvavarni litavi (fl. litavar) og lýsingarorði litavskur, bæði eisini við herðing fremst á. At -av- á føroyskum kann hava au-kendan framburð er ikki óvanligt, tak t.d. navnið Óavur. So beinrakíð var hetta navnsnið, at tað er at kalla hitt sama, sum Rolf gevur upp sum millumstíg á leiðini til hitt tyska navnið Lietuva > Litauv-a > Litaven.

»Hvi ikki respektera aðrar tjóðir og teirra mál? Ger móti øðrum, sum tú ynskir, at tey skulu gera móti tær.« Soleiðis endar Rolf grein sína. Jú, gaman í. Men sum landafrøðingur eigur hann at vita, at tað er elligomul hevd, at hvør tjóðin lagar landanøvn og onnur at síni tungu meira og minni. Dønum tykir einki lógið í, at enskælendi nevna høvuðs-stað teirra Copenhagen og størsta landspartin Jutland, men siga ella skriva vit Keypmannahavn, sum føroyskir stu-dentar tóku sær fyr at nevna hana í samsvari við uppruna-navnið, ella Jutland, sum vit føroyingar hava kvøðið í öldir, ja, so eru vit næstan at meta við landatøkumenn og tjóðkúgarar, eftir tí sum summir landsmenn vilja vera við. Rolfi til ugðanar kann verða nevnt, at nøvnini Glibre, Andefjord, Sjøv og Gjøv og mong onnur bæði verri og betri eru lógild av donskum ríkisvaldi. (Listi yvir staða-nøvn í Føroyum... Keypmannahavn 1964).

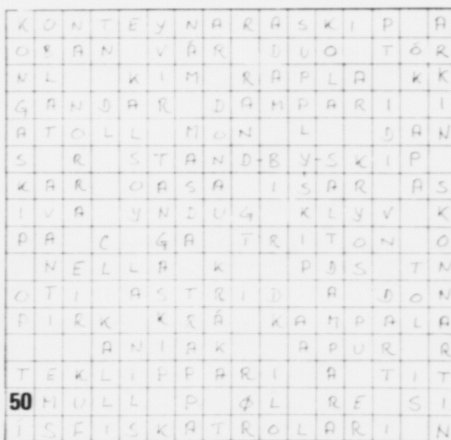
Eg haldi tað eitt nú vera bæði stuttligt og heiðurmikið, at grønlendingar hava sít navn á landi okkara, Savalimmiut («Seyðaooyggjar»). Fyri stuttum fekk eg bræv eystan úr Póllandi. Eftir úttanaskriftini at døma skuldi eg eittast at búgva í Wyspy Owce! Stuttligt. Einki haldi eg, at póllend-ingar vilja sýna okkum ókurteisi við at ómaka sær at hava sít navn á okkara landi. Heldur tvørturimóti, vil eg halda. Vit føroyingar tykkast eisini vera so hugtiknir av at enska navninum á Føroyum, at vit eru farnir at nýta tað í nøvnum á ymsum fyrítøkum og virkjum (hyggið í telefonbókina!). Føroya fiskasøla, sum var, eitur í nýggjum líki Faroe Seafood Prime. Var ikki tíðarbart at bytt síðsta orðið um við World í samljóði við broytt rásavall hjá høvuðsstaðnum

31.1.1996

Jóhan Hendrik W. Poulsen

KROSSORDAGÁTA

Loysnin frá seinastu viku
Loysunarorðið: KATAMARAN

Hvønn leygardag

verður krossordagáta í blaðnum. Drigið verður millum røttu innsendu loysnirnar. Vinningurin er ein av niðanfyr nevndu bókum frá Føroya Skúlabókagrunni. (Krossa av hvørja tú best kundi hugsað ter).

Fyri at verða við í dráttinum um vinningin, má loysunar-orðið vera okkum í hendi í seinasta lagi hósdagin. Vinn-arin verður saman við loystu gátuni kunngjørdur í blað-num næsta leygardagin.

Sendið loysunarorðið til: Sosialurin, Box 76, 110 Tórshavn – og viðmerkið Krossordagáta nr. ____ = á bjálvan.

Vinnari: Hjalmar Johannesen,
797 Mikladalur

51

Loysnunarorðið:

Navn

Bústaður

Bygd/býur

Lesið føroyskt – hugsið føroyskt!

- ☐ Fuglar í Norðurhøvum
- ☐ Stjórnarskipanarmálið 1946
- ☐ Spell at sólin kom upp
- ☐ Politiska søga Føroya 1814–1906
- ☐ Føroyskir soppar
- ☐ Døgurðabókin
- ☐ Sögan um eplið
- ☐ Heimsatlas
- ☐ Mannakroppurin – og hvussu hann starvar
- ☐ Alfagurt ljóðar mín tunga (fløga/ljóðband)

Bøkur og annað tilfar
– bæði innan og uttan skúlagátt.

FØROYA SKÚLABÓKAGRUNNUR

